

Komunikacije

Da sadržaj bude u formi

Svaki internet sajt na svetu ima tri ista elementa: sadržaj, dizajn i tehnologiju koja ga pokreće.

Najbitniji sastojak svakako je sadržaj, jer od njega zavise i zahtevi za ostala dva elementa

Lazar Bošković

Pre nego što se upustite u avanturu kreiranja sadržaja za internet sajt, morate da razrešite neka konceptualna pitanja, veoma bitna i za sadržaj i za dizajn i za programiranje sajta. Najpre definišite koja je namena sajta i kojoj se ciljnoj grupi posetilaca obraća. Da li je to prodajni, informativni, edukativni ili promotivni sajt i kako izgleda njegov „idealni posetilac“ – starost, navike, potrebe, obrazovanje, interesovanja... Odlučite i šta (ne) želite da se pojavi na sajtu, jer nije uvek pametno da se sve javno objavljuje. Razmislite i kako da se sav željeni sadržaj

rasporedi na sajtu, to jest kako će izgledati struktura sajta, podeljena po odeljcima, web stranama i nivoima navigacije.

Osmislite i na šta bi posetioци trebalo „da kliknu da bi bilo vajde“ ili, lepše rečeno, definišite CTA (*Call to action*) i koju akciju on inicira. Sgledajte i kako sve to treba da izgleda i funkcioniše, to jest nabrojite sve potrebne funkcionalnosti sajta, kao zahtev za dizajnere i programere. I veoma bitan detalj – kako će glasiti internet adresa vašeg sajta, da li vam treba jedan ili više domena i da li su to nacionalni domeni (kao što je .RS) ili generički

obaveznu redakciju i prilagoda vanje za objavljivanje na internetu, jer forma, dužina i stil tekstova na sajtu nisu isti kao u fizičkom svetu. Naravno, uvek se ispostavi da postoji i potreba za novim tekstovima koji nedostaju da bi sadržaj sajta bio potpun.

Finalna obrada teksta sajta podrazumeva i SEO analizu i reviziju tekstova, pri čemu treba voditi računa o tome da se tekstovi ipak pišu za ljude, a ne za SEO mašineriju. Jedini pravi, profesionalni pristup uključuje redakciju, lekturu i korekturu celokupnog teksta jer je nepismenost na internetu nedopustiva za ozbiljne kompanije i organizacije, kao i pojedince koji brinu o svom identitetu. Kada se usvoji finalni tekst sajta na srpskom jeziku, tek ga onda treba prevoditi na druge jezike, jer su parcijalne višeznačke dorade i ispravke prilično nezgodne i otvaraju mogućnost za greške i propuste. A uobičajen propust pri prevođenju sajtova jeste ostavljanje neprevedenih sistemskih poruka koje CMS sajta prikazuje u radu.

Vrste internet sadržaja

Osnovni tekstovi na sajtu mogu da se podele na one „dugotrajne“ i „stalno sveže“ tekstove, kao i tekstualne fajlove i mnoštvo pomoćnih kratkih tekstova. Dugotrajni su oni tekstovi koji se retko menjaju, kao što su informacije na osnovnim web stranama sajta, za razliku od stalno svežih tekstova u odeljku s vestima, blog postovima, tekstovima o trenutnim akcijama... Tekstualni fajlovi mogu biti razne vrste dokumenata, u Word ili PDF obliku. Pomoćni tekstovi su oni manje vidljivi ili nevidljivi tehnički tekstovi koji obuhvataju razne vrste tagovanja i „tehnikacije“ kao što su delovi navigacije, sistemske poruke i drugo. I sve ovo daje sliku o profesionalnosti kreatora sajta.

Tekstovi nikad nisu bili jedini sadržaj sajtova i svakog dana pojavljuju se novi oblici sadržaja za privlačenje posetilaca. Sve je

počelo sa ilustracijama na sajtu u obliku fotografija, grafikona, tabela, mapa... Od tada, ostali sadržaji na sajtovima imali su nekoliko generacija razvoja. Najpre je bila multimedija, kroz audio i video zapise, animacije i prezentacije. Potom je došlo do posebno oblikovanih sadržaja samo za internet, kao što su infografici i e-publikacije. Sledeća faza razvoja bili su personalizovani sadržaji, generisani po želji korisnika ili na osnovu podataka prikupljenih o njima. Trenutno smo u eri interaktivnih sadržaja, sa brojnim web aplikacijama u vidu testova, takmičenja, igrice...

Veštine kreiranja internet sadržaja

Kao i u svakom poslu, i tajne zanata uspešnog kreiranja internet sadržaja ne uče se preko noći. Ključna veština svakako je SEO *copywriting*, kao primenjena spisateljska disciplina kojom se kreiraju osnovni tekstovi na sajtu, što obuhvata ključne reči u tekstu, naslovima, podnaslovima, linkovanim delovima... Međutim, tu su i „nevidljivi“ tekstovi, u vidu metatagova bitnih za SEO i tagovanje fotografija, audio, video i ostalog sadržaja. Pravi SEO *copywriter* nikada ne zaboravlja i na mnogo malih „tehničkih“ tekstova, kao što su oni u navigaciji na sajtu, URL-ovi web strana ili nazivi fajlova.

Za kreiranje kvalitetnih internet sadržaja neophodni su kreativnost, originalnost, analitički duh, zdrava logika i, ono što je posebno važno – preciznost, jer internet prosto ne trpi rasplinutost. Naravno, složen sistem u stalnom razvoju, kakav je internet, zahteva i posebnu posvećenost, uporan rad, želju za učenjem novih stvari, široko lično obrazovanje, ali i upućenost u temu za koju se kreira sadržaj i prilično razumevanje interneta kao sveopšteg medija.

Kreator internet sadržaja uvek treba da vodi računa o tome kako treba da privuče pažnju posetilaca sajta, tako što će osmisliti dobre naslove, a već u uvodnom pasusu nagovestiti zaključak. Zbog preglednosti sadržaja na sajtu, veoma je bitno tzv. tačkasto pisanje, koje uključuje pregledne liste i nabiranja, odvajanja podnaslovima i međunaslovima. Podsticanje posetilaca na akciju, preko CTA „dugmića“ i odvođenje posetilaca na tzv. *landing* strane presudno je za uspeh sajta, bez obzira na njegovu namenu. Ekonomija jezika pri pisanju za internet podrazumeva izbegavanje viška reči jer danas niko nema viška vremena, što u praksi znači da ne pišete predugačke, ali ni prekratke tekstove jer oni ne smeju ostati nedorečeni. I ne zaboravite – obavezno je poštovanje SEO preporuka za broj karaktera u naslovima, opisima, linkovima...

Saveti za kvalitetan nastup na internetu

Tokom edukativnog programa *Pitajte.RS* u organizaciji Fondacije Registar nacionalnog internet domena Srbije (RNIDS), premijerno održanog 2. maja na Kopaoniku, Lazar Bošković, kreativni direktor agencije *AgitPROP*, održao je predavanje na temu *Da sadržaj bude u formi* i moderisao blok *Kako da kreirate internet sadržaj*. Na sajtu www.pitajte.rs postavljene su PowerPoint prezentacije i video-snimci predavanja koje je održalo 12 internet profesionalaca. Video-zapisi svih predavanja nalaze se i na www.youtube.com/rnidsonline.B